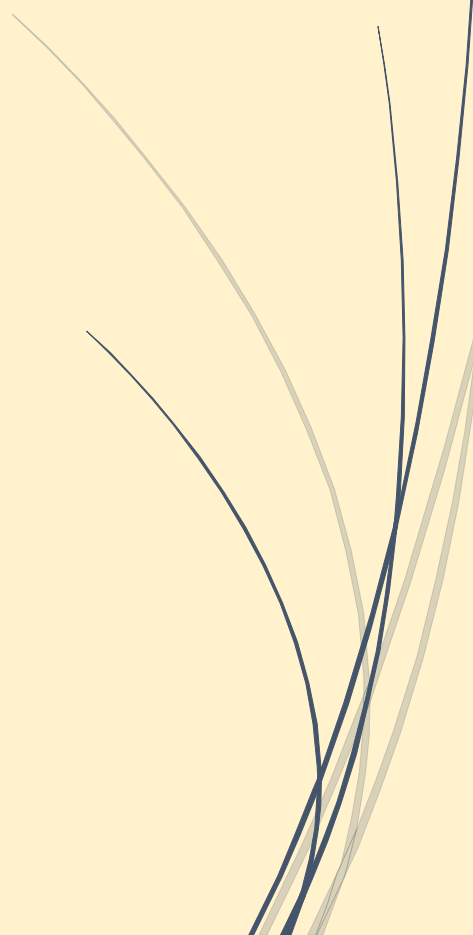

آشنایی با مکاتب و ایدمها :

ایسم در لغت به معنای: اصالت، اصول، رویه و نمونه آن است و در حالت پسوندی معنای: مکتب از آن گرفته می شود، این پسوند (شیسم، سیسم، سیزم) از واژه شیسما (Schisma) گرفته شده که در زبان یونانی به معنای شکاف است و در ابتدا در مورد مسلک ها و انشعاب هایی به کار می رفته که کلیسا و مذهب مسیح منشعب می شده اند و به هر نوع تجزیه و تفکیکی در جامعه و احزاب و مذهب گفته شد و حالا بصورت یک پسوند رایج به دنبال واژه ها و اصطلاحات (سیاسی، ادبی، هنری، مذهبی، عرفانی، فرهنگی، قومی و ...) می آید و تقریباً هنوز همان مفهوم اولیه را داراست. پسوند (ism) در زبان انگلیسی، isme در زبان فرانسه، ismus در زبان آلمانی کاربرد های گوناگونی دارد، این پسوند در پی نام ها و یا صفت ها می آید و معنای: رای، عقیده، ایمان، مذهب، گرایش و روش را می رساند، تلاش های زیادی اساتید و علمای ایرانی انجام داده اند که معادلی برای ایسم بیابند و گه گاه از پسوندهایی: مثل گر، گری، گرای، گرا، انگاری، انگار، باور، باوری، خواهی، گفتاری، آئینی، روشی، استفاده کرده اند اما بصورت مطلق چنین کاری عملی نیست، در جای مفهوم را می رساند و در جای نمی رساند، مگر اینکه در جایی گری به کار ببریم، در جایی خواهی، در جایی... مثلاً لیبرالیسم را بگوئیم آزادی خواهی، سوسیالیسم را (جامعه باوری Socialism).

اباحی گری: به معنای نفی حلال و حرام الهی و پایبند نبودن به دستور دین در زندگی فردی و اجتماعی

آبسولوتیسم: عقیده به حکومت مطلقه و ریاست یک دیکتاتور بر همه افراد یک جامعه

آپورتونیسم: عقیده به بوقلمون صفتی و مطابق شرایط زمانی و مکانی عقیده و مسلک عوض کردن

آپوزیسیون: به معنای مخالفت یا مخالفان، مخالفت با اهداف دارندگان قدرت سیاسی، اقتصادی

آپولوژیسم: عقیده به کناره گیری از کار دولت و گوشه گیری سیاسی

اپیس کوپالیسم: عقیده به طرفداری از حکومت دینی منتخب از مجموعه کلیسا های ملی

اپیگوریانیسم: عقیده به لغو یا تغییر قانون جامعه در صورتی که مفید به حال افراد جامعه نباشد

اتریتاریانیسم: عقیده به تحت الشعاع بودن فرد در مقابل جامعه

اتو کراسی: عقیده به سپردن همه امور به یک نفر

آتئیسم: عقیده به انکار خداوند

آریستو کراسی: عقیده به سپردن قدرت به چند نفر متمول یا قدرتمند

استالینیسم: عقیده به تغییراتی که استالین در شوروی در عقاید مارکس و لنین داد

اسکیپیسم: عقیده به کناره گیری و انزوا از فعالیت سیاسی و اداری

سکولاریسم: عقیده به اصالت امور دنیوی و هرچه در دنیا موجود است

اسکپ تی کیسم: عقیده به فلسفه شک در باره هرچیز

اگزستانسیالیسم: عقیده به آزادی انسان و اعتقاد به خداوند را نوعی اسارت و مانع رشد بشر می داند.

آگنوس بی کیسم: عقیده به عدم قبول آنچه که فلاسفه می گویند.

آگوئیسم: خود پرستی

آمانیسم: (انسان مداری) انسان جای خداوند می نشیند و تکیه گاه تشخیص ارزش ها را انسان می داند.

امپریالیسم: عقیده به ایجاد امپراطوری اقتصادی از راه تصرف سایر ممالک بهر وسیله ای که هست

آمپریسم: عقیده به تجربه یا مشاهده و عمل در هر نوع ایمان و اعتقاد

آنارشیسم: عقیده به عدم وجود زمامدار برای اداره امور

آنارکوسندیکالیسم: عقیده به مخالفت با دولت و تحصیل قدرت به وسائل دموکراتیک

آناپیتیسم: عقیده به تلفیق مرام کمونیسم و سوسیالیسم

انترناسیونالیسم: عقیده به خیر و سعادت بشر و ملت ها بدون در نظر گرفتن تعصب های قومی و با همکاری

آنتی انتکتوالیسم: عقیده به اینکه عقل زاده علم است و علم منبع عقل

آنتی کواریانیسم: عقیده به عقاید و آداب قدیمی و کهن و اصالت هرچه کهنه است

آنتی سمیشیسم: عقیده به نابودی یهودیان برای بهبود وضع زندگی مردم

اندوستریالسم: عقیده به تاثیر ماشین و رواج صنعت در زندگی بشر

اندیویدوالیسم: اصالت فرد و داشتن آزادی و اختیار فردی

اورتارکیسم: عقیده به استقلال اقتصادی

الیگارشی: عقیده به سپردن حکومت به دست عدهای معدود

اوبژکتیویسم: عقیده به تفوق فراوان برای حقایق بر اساس درک احساس

اوونیسیم: عقیده به تلاش برای حفظ حقوق و مزایای کارگر و بهبود وضع آن

ایدئولوژی: به معنای شناخت " و روشی از اندیشه است که می خواهد هم جهان را توضیح دهد و هم دگرگون سازد.

ایده آلیسم: عقیده به پیروی از افکار و آرزو ها و آمال

بلشویسم: عقیده به ایجاد قدرت سیاسی توسط کار گرانی که تابع انضباط شدیدی هستند

بربریسیم: به معنای توحش و بربریت و بدویت

بورژوا : سرمایه داران، سوداگران، پیشه وران و دارندگان مشاغل آزاد که در برابر "پرولتاریا" که به کارگرانی گفته می شد که هیچ وسیله تولیدی جز نیروی کار خود برای تأمین زندگی ندارند.

پاتریونیسم: میهن پرستی وطن دوستی افراطی

پارتیکولاریسم: عقیده به حفظ آثار و رسوم و آداب و عادات یک شهر توسط مردم

پارلمنتاریسم: عقیده به ایجاد مسئولیت توسط قوه مجریه در برابر قوه مقننه و پارلمان

پاسیفیسم: صلح طلبی

پاروشیالیسم: عقیده به محدودیت فکر

پراگماتیسم: عقیده به فلسفه اصالت عمل

پروبلتی تیسم: عقیده به فلسفه احتمال گرایی

پروتستانتیسم لیبرال: اساس دین را تجربه دینی اشخاص می داند، و در اینکه عقل می تواند در مسائل الهیات اظهار نظر کند، شک دارند.

پست مدرنیسم: انسان به دلیل وابستگی به فرهنگ، زبان، آداب و رسوم نمی تواند به آنها از دیده برتری نگاه کند و نمی توان داوری کرد که کدام فرهنگ غرب است.

پسی میسم: عقیده بد بینی نسبت به همه کی همه جا و همه وقت

پلورالیسم: عقیده به عدم انحصار علاقه فردی به پیوستگی های سیاسی

پلاتونیسم: عقیده به قدرت دولت که وابسته به میزان اطاعت اتباع کشور از مقررات است

پوزیتیویسم اخلاقی: عقیده به اینکه ارزش های اخلاقی واقعیت عقلانی ندارد و خوب و بد، تابع آراء مردم است.

پوزیتیویسم: اعتقاد به اینکه انسان فقط از طریق حس، علم پیدا می کند

پوپولیسم: مردم باوری، هدف های سیاسی را باید بر اساس خواست مردم جدا از احزاب و نهادهای پیش برد

تروریسم: عقیده به لزوم آدم کشی و ایجاد ترس و وحشت برای اداره حکومت

تروتسکی ایسم: عقیده به اعتدال بین لنینیسم و استالینیسم

تزاریسم: دیکتاتوری

تیرانی (تیرانیسید): حکومت ظالمانه ای که قدرت را از راه غیر قانونی در یونان باستان به دست می گرفت.

دترمینیسم: عقیده به جبر گرایی

دسپوتیسم: عقیده به سپردن کار های یک کشور به دست یک نفر مستبد

دموکراسی: حکومت مردم بر مردم

دوگماتیسم: عقیده به اطاعت صرف و کور کورانه از هر اصل و آیین

دیالکتیک: عقیده به تبعیت از روش فلسفی هگل مبنی بر تضاد و سنتز

رادیکالیسم: عقیده به بهبودی ریشه ای و نفی ریشه ای همه چیز

راسیونالیسم: عقل گرایی

رفرمیسم: قلمرو دین را تنها رابطه انسان و خداوند می داند و حذف دین از صحنه اجتماعی و سیاسی

رومانتیسم: جنبش هنری، ادبی و فلسفی با تأکید بر طبیعت و وجود عاطفه و احساس و خیال

رویالیسم: عقیده به حکومت مطلق سلطنتی

رئالیسم: عقیده به واقعیت کل در هر مورد و مقصود از کل (دولت) بیشتر است

ژئوپولیتیک: علم مطالعه روابط بین جغرافیا و سیاست

سانترالیسم: تمرکز گرایی

سپتی سیسم: اعتقاد به اینکه انسان راهی برای شناخت حقایق ندارد. از این رو باید در امور توقف نماید.

سزاریسم: تزاریسم دسپو تیسم دیکتاتوری

سکولاریسم: دنیوی شدن , دخالت مسائل معنوی و دین و مذهب را در سیاست و قانون رد می کند.

سمپوزیوم: به جلسه ای که برای بحث و تبادل نظر درباره موضوعی مشخص که مورد علاقه شرکت کنندگان است گفته می شود.

سندیکالیسم: تریدیونیون یا اتحادیه های کارگری را در فرانسه سندیکا می نامند.

سوفیسم: مغلطه گرایی و سفسطه گویی

سوسیالیسم: عقیده به کنترل همه امور اقتصادی و صنعتی اجتماع به نفع مردم کشور

سوسیالیسم لیبرال: عقیده به کنترل وسایل تولیدی و مخالفت با کنترل توزیع محصول

شوونیسم: عقیده به افراط و مبالغه در میهن پرستی

فاشیسم: عقیده به افراط در استبداد برای رسیدن به ترقی جامعه

فاکسیونالیسم: به معنای حزب است و به مفهوم حزب پرستی و عقیده به لزوم وجود احزاب سیاسی

فالانژیسم: حزب فاشیست اسپانیا

فیمینیسم: جنبش زنان و واکنشی در برابر تباهی و از بین رفتن هویت زن

فورمالیسم: ظاهر گرایی افراطی

فیزیو کراسی: عقیده به عدم دخالت دولت در امور

فئودالیسم: اشراف و مالکین املاکی را مالک می باشند و کشاورزان از حقوق سیاسی محروم اند، و یا به مقداری کم از حقوق سیاسی و کشور بهره مند هستند.

کاپیتالیسم: عقیده به سرمایه داری

کالونیسم: عقیده به اطاعت کور کورانه از مذهب

کمونیسم: عقیده به مساوات و برابری بین مردم در کلیه امور

کنستیتوسیونال: سلطنت مشروطه که قدرت پادشاه محدود است، و مجلس قوانین را وضع می کند و پس از تأیید پادشاه برای اجراء در اختیار قوه مجریه قرار می گیرد.

گوبینیسم: عقیده به تفوق نژاد های بشری

لابیگری: نفوذ در قوه قانونگذاری (از راه تماس با دو مجلس و زیر نفوذ آوردن آنها) و اعمال کردن نظر خود
لائسیسم: مسلکی است با دین و معنویت ضدیت دارد معادل معنای سکولاریسم می باشد.

لیبرالیسم: عقیده به آزادی حرفه ها در کلیه امور برای افراد بشر

لنینیسم: نوعی از مارکسیسم که منسوب به "ولادیمیر ایلیچ لنین" بنیانگذار رژیم کمونیست و پیشوای انقلاب اکتبر
1917 روسیه

ماتریالیسم: ماده گرایی عقیده به نفی هر چیز غیر از ماده

ماکیاولیسم: عقیده به ایجاد دولت مقتدر و سرکوبگر ، آن را "فلسفه استبداد جدید" نیز می خوانند

مارکسیسم: عقیده به فرضیه تکامل تاریخی تمدن و کشمکش طبقات و انقاب پرولتاریا از سوی مارکس

مائوئیسم: افکار مائوتسه تونگ رهبر انقلاب کمونیستی چین درباره استراتژی جنگ انقلابی و سازگار کردن

مارکسیسم - لنینیسم با اوضاع چین

مدرنیسم: نو شدن ، قرار دادن علم، وسایل جدید، شناخت و ذهنیت های تازه به جای روش های قدیمی و دین.
مرکانتالیسم: عقیده به افزایش صادرات نسبت به واردات برای ایجاد قدرتهای اقتصادی ملت ها

مولتی پارتیسم: اداره کشور به صورت چند حزبی که هیچ یک از احزاب به اکثریت مطلق آرا را ندارد.

مونارشی: رژیم سلطنتی ای است که در آن پادشاه قوای سه گانه را شخصاً در دست دارد.

میلیتاریسم: ارتش سالاری، سروری ارتش بر دستگاه دولت

موبوکراسی: حکومت افراد نالایق و خودسر که از عرصه های سیاسی و اقتصادی و فرهنگی دور هستند .

نازیسم: عنوان حکومت آلمان و علامت اختصاری "حزب ناسیونال سوسیالیست کارگران آلمان" در دوره "هیتلر"

ناسیونالیسم: وطن پرستی

نهیلیسم: عقیده به پوچ گرایی و اینکه هیچ چیز در دنیا پایدار نیست و باید از بین برده شود

یوتیلیتاریانسیسم: فلسفه انتفاعی سود جویی